Càlcul Numèric (GM)

Llista de problemes

Sistemes d'equacions no lineals

1. Es vol trobar $\mathbf{x} \in \mathbb{R}^n$ i $\alpha \in \mathbb{R}$ solució del sistema d'equacions no lineals, de n+1 equacions i incògnites, següent:

$$\mathbf{A}\mathbf{x} = f(\alpha)\mathbf{b}$$
$$||\mathbf{x}||_2 = 1$$

La matriu $\mathbf{A} \in \mathbb{R}^{n \times n}$ és pentadiagonal, simètrica i definida positiva, $f(\alpha)$ és una funció real no lineal tal que $\forall x \, f(x) \geq 0$, \mathbf{b} és un vector no nul de dimensió n i $||\mathbf{x}||_2 = \sqrt{\sum_{i=1}^n x_i^2}$ és la norma euclidiana.

- a) Plantejar la resolució del problema amb el mètode de Newton. Comentar els diversos aspectes d'interès sobre el sistema lineal a resoldre a cada iteració: obtenció, estructura, esquema d'emmagatzematge i mètode de resolució.
- b) Plantejar la resolució del problema amb un mètode que requereixi exclusivament 1) resoldre un sistema lineal d'equacions, 2) trobar el zero d'una funció escalar i 3) fer un producte de real per vector. Comentar els diversos aspects d'interès sobre el sistema lineal a resoldre: obtenció, estructura, esquema d'emmagatzematge i mètode de resolució.
- c) Plantejar el mètode de Newton per a la resolució del problema de zeros de funcions obtingut a l'apartat anterior. Discutir el número de solucions i l'ordre de convergència del mètode per als casos $f(x) = \exp(x)$ i $f(x) = x^2 + 1$.
- 2. L'objectiu d'aquest problema és desenvolupar una metodologia per a calcular arrels reals o complexes de polinomis, treballant amb variable real. La idea principal és, donat un polinomi $p \in \mathcal{P}^n(\mathbb{R})$, trobar reals $a, b \in \mathbb{R}$ tals que $x^2 + ax + b$ sigui un divisor de p. Així, el problema es redueix a trobar les dues arrels de $x^2 + ax + b$ i del polinomi quocient, de grau n-2.

Amb aquest objectiu, considerem $a, b \in \mathbb{R}$ qualssevol, i expressem la divisió de p com

$$p(x) = (x^2 + ax + b)q(x) + A(a,b)x + B(a,b)$$

amb residu donat pels coeficients $A(a,b), B(a,b) \in \mathbb{R}$. Els valors de a i b que busquem són els que proporcionen un residu nul de la divisió, és a dir, els que verifiquen el sistema de dues equacions i dues incògnites

$$A(a,b) = 0, \quad B(a,b) = 0.$$

Aquest sistema no lineal de 2 equacions i 2 incògnites es pot resoldre amb un mètode numèric.

- a) Proposar raonadament un mètode per a la resolució del sistema no lineal.
- b) Implementar una funció que, donat un vector $\mathbf{p} = (a_0, a_1, \dots, a_n)$ i dos reals, a i b, calculi i retorni els coeficients del residu de la divisió de $p(x) = a_0 + a_1 x + \dots + a_n x^n$ per $x^2 + ax + b$.

Es considera ara el polinomi

$$p(x) = 8x^4 - 6x^3 + 9x^2 - 6x + 1$$

- c) Implementar una funció que, donat un vector $\mathbf{z} \in \mathbb{R}^2$, prengui $a = z_1$ i $b = z_2$, calculi el residu de la divisió de $p(\mathbf{x})$ per $(x^2 + ax + b)$ i retorni un vector $\mathbf{r} = (A(a,b), B(a,b))^T$.
- d) Trobar una solució del sistema no lineal i, posteriorment, totes les arrels del polinomi.
- 3. L'objectiu d'aquest problema és determinar la geometria d'un cable suspès deformat sota l'efecte del seu propi pes, veure la Figura 1. Es considera un cable de longitud

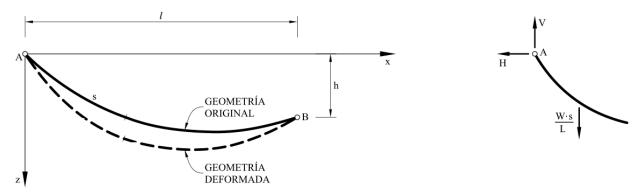

Figura 1: Representació gràfica del cable

inicial L suspès entre dos recolzaments fixos A i B situats a diferent nivel, a distància horitzontal l i diferència de nivell h. Considerant un model d'elasticitat lineal i imposant condicions d'equilibri i condicions de contorn, es pot arribar a trobar una parametrització del cable deformat de la forma

$$x(s) = \frac{Hs}{EA_T} + \frac{HL}{W} \left[\operatorname{arsinh} \left(\frac{V}{H} \right) - \operatorname{arsinh} \left(\frac{V}{H} - \frac{Ws}{HL} \right) \right]$$

$$z(s) = \frac{Ws}{EA_T} \left(\frac{V}{W} - \frac{s}{2L} \right)$$

$$+ \frac{HL}{W} \left\{ \left[1 + \left(\frac{V}{H} \right)^2 \right]^{1/2} - \left[1 + \left(\frac{V}{H} - \frac{Ws}{HL} \right)^2 \right]^{1/2} \right\}$$

$$(2)$$

on E és el mòdul de Young (mòdul d'elasticitat), A_T és l'àrea de la secció transversal del cable, W és el pes total. Els valors H i V són les reaccions horitzontal i vertical al punt A, que es determinen amb les equacions

$$l = f(H, V) (3)$$

$$h = g(H, V) \tag{4}$$

amb

$$f(H,V) = \frac{HL}{EA_T} + \frac{HL}{W} \left[\operatorname{arsinh} \left(\frac{V}{H} \right) - \operatorname{arsinh} \left(\frac{V-W}{H} \right) \right]$$

$$g(H,V) = \frac{WL}{EA_T} \left(\frac{V}{W} - \frac{1}{2} \right) + \frac{HL}{W} \left\{ \left[1 + \left(\frac{V}{H} \right)^2 \right]^{1/2} - \left[1 + \left(\frac{V-W}{H} \right)^2 \right]^{1/2} \right\}$$

Es proposa ara representar la geometria deformada d'un cable amb distàncies entre els recolzaments l=20 m i h=8.5 m, longitud inicial L=28 m, secció transversal $A_T=2\ 10^{-4}$ m², mòdul de Young $E=1.5\ 10^7$ kN/m² i pes propi W=0.85 kN.

Una idea molt senzilla per triar una aproximació inicial consisteix en suposar que el cable és rígid (inextensible, amb $E=\infty$) i que els recolzaments estan situats al mateix nivell (h=0), corresponent a la versió clàssica de l'anomenat problema de la catenària. En aquest cas, les reaccions a A són

$$H^0 \simeq \frac{W}{2\sqrt{6}} \frac{l}{L} \sqrt{\frac{l}{L-l}}, \quad V^0 = \frac{W}{2}.$$
 (5)

- a) Resoldre el sistema no lineal, amb aproximació inicial $\mathbf{x}^0 = (H^0, V^0)^T$ segons (5), mitjançant
 - el mètode de Newton-Raphson (amb derivació analítica o numèrica),
 - el mètode de Broyden amb aproximació inicial de la jacobiana $\mathbf{B}^0 = \mathbf{J}(\mathbf{x}^0)$,
 - el mètode de Broyden amb amb aproximació inicial de la jacobiana igual a la identitat.
- b) Representar gràficament la geometria del cable deformat per a les solucions obtingudes. És raonable el resultat?
- c) Representar gràficament el logaritme de l'error en funció del número d'iteracions. Tenen els mètodes el comportament esperat?
- d) Repetir els apartats anteriors amb aproximacions inicials $\mathbf{x}^0 = (H^0, V^0)^T = (0.3, 0.7)^T$ i $\mathbf{x}^0 = (H^0, V^0)^T = (0.5, 0.7)^T$.